

MEDIÁCIA V PRAXI

(v zmysle zákona č. 420/2004 Z.z. o mediácii v platnom znení)

Mária Nováková

Alžbeta Gašpárová

Veronika Szittyaiová

Anette Čechová

Gabriela Vnenčáková

Pavol Kravec

Janka Scigel'ová

Čo je mediácia ?

- **Mediácia je mimosúdna činnosť**, pri ktorej osoby zúčastnené na mediácii pomocou mediátora riešia spor, ktorý vznikol z ich zmluvného vzťahu alebo iného právneho vzťahu.
- Dobrovoľný, dôverný proces, pri ktorom **neutrálna** osoba napomáha stranám dospieť k vyriešeniu ich sporu dohodou.
- Intervencia tretej strany, ktorá **vstupuje** do konfliktu vtedy, keď účastníci konfliktu prestanú vyjednávať.
- Pomoc treťou stranou, ktorá **nemá** rozhodovaciu právomoc, je akceptovaná oboma stranami, je neutrálna a odborne pripravená na riešenie konfliktov.

Prečo mediácia?

- Mediácia je finančne výhodná
- Mediácia je rýchla
- Mediácia je ústretová
- Mediácia je dôverná
- Mediácia je vzťah rovnoprávných účastníkov
- Mediácia je dobrovoľná
- Mediácia je orientovaná do budúcnosti
- Mediácia je predvídateľná
- Mediácia je participatívny proces

Spory nevhodné na mediáciu

- Spojené so závislosťou na návykových a omamných látkach a jeden z účastníkov je intoxikovaný
- Ak niekto z účastníkov nie je spôsobilý na právne úkony
- Niektorý z účastníkov nechce poskytnúť nevyhnutné informácie potrebné k riadnemu mediačnému procesu
- Ak je rozpor so svetonázorom klientov, alebo mediátora
- Spory – výsledkom dlhodobých hlbokých emocionálnych kríz / skôr sú na terapiu u psychológa alebo psychiatra/
- Spory spojené značnou nerovnosťou strán / napr. finančná stránka, pozičná stránka/
- Ak je spor spájaný s násilím, alebo došlo k inému závažnému trestnému činu

Aplikácia mediácie v spoločenskej praxi

- - rodinná mediácia (napr. striedavá starostlivosť, výživné)
- - pracovnoprávna mediácia (kolektívne vyjednávanie)
- - obchodná mediácia
- - spotrebiteľská mediácia
- - súdna mediácia
- - mediácia vo finančníctve a poisťovníctve
- - mediácia v zdravotníctve
- - environmentálna mediácia
- - peer mediácia (školská mediácia)
- - mediácia v samospráve
- - susedské spory
- - nájomné spory
- - dedičské spory
- - BSM
- - občania verzus úrady (napr. územné plány...)
- - mediácia a životné poradenstvo
- - mediácia a rozhodcovský súd

Formy mediácie

- **Krízová mediácia** / mediácia zorganizovaná v čo možno najkratšom čase od vzniku akútneho konfliktu/
- **Kyvadlová mediácia** / strany sporu ostávajú oddelené a neprichádzajú do fyzického kontaktu /
- **On-line mediácia** / - telekonferenciou, videokonferenciou, prostredníctvom chatu, výmenou emailov... , náročnejšia ako osobná mediácia/
- **Mediácia v zastúpení** /nie je možná osobná účasť jednej strany (alebo oboch strán), nechá sa zastúpiť inou /

Základné piliere a faktory mediácie

Mediácia stojí:

1. Na základoch komunikácie
2. Na základoch vyjednávania
3. Štruktúrovaní procesu

Faktory mediácie:

1. Účastníci konfliktu
2. Metóda mediácie / hranice a možností /
3. Mediátor / osobnosť, schopnosti, kompetencie/

Osoba mediátora predstavuje kombináciu nadania, skúseností, osobných hodnôt, intuitívnej tvorivosti a komunikačných schopností s ktorými vstupuje mediátor do vzťahov s klientom a nasadzuje v ňom svoju jedinečnú osobnosť ako nástroj.

Účastníci mediácie

- **Mediátor**
- **Strany sporu** – bilaterálna /multilaterálna mediácia.
- **Zástupcovia strán** – napr. ide o právnych zástupcov, zákonných zástupcov (stranou sporu je napr. maloletý alebo osoba s obmedzenou právnou spôsobilosťou).
- **Znalci a experti** – poskytujú stranám alebo mediátorovi odborné informácie, potrebné pri mediačnom procese (môže ísť o právnych, finančných, výchovných alebo rodinných poradcov).
- **Špecialisti** – lekár, psychoterapeut...
- **Osoby ovplyvnené /zasiahnuté konfliktom a jeho riešením** – susedia, spolužiaci, kolegovia, priatelia....
- **Iné osoby v kontexte konfliktu** – nadriadený/podriadený, pedagóg, člen samosprávy...

Začiatok mediácie

Mediácia sa začína **Uzavretím dohody o začatí mediácie** osobami zúčastnenými na mediácii alebo zástupcami konajúcimi v rozsahu oprávnenia konať za zastúpeného a mediátorom a

- jej zápisom do **Knihy mediácii** vedenej mediátorom, alebo
- **uložením dohody o začatí mediácie v NCRL**

Fázy mediácie

Mediácia je štruktúrovaný proces, rozfázovaný do niekoľkých krokov, ktoré tvoria proces mediácie / záleží však na mediátorovi, ktorú postupnosť krokov si zvolí v závislosti od kontextu prípadu /

- A. **Kontakt so spornými stranami** – iniciovanie a dohodnutie mediácie
- B. **Úvod** – informačná povinnosť o postavení mediátora, oboznámenie s mediačným procesom, o výške odmeny za vykonanie mediácie
 1. **Rekonštrukcia sporu** /strany vyrozprávajú svoj pohľad na konflikt medzi nimi/
 2. **Definovanie sporu** /vyjasnenie sporných miest a záujmov strán/
 3. **Tvorba možností riešenia konfliktu** /navrhovanie riešení a vyjednávanie strán/
 4. **Napísanie dohody** /hľadanie najpresnejšej formulácie dohody a jej napísanie/
 5. **Záver**

Spôsoby ukončenia mediácie

- a) dňom uzavretia dohody, ktorá je výsledkom mediácie
- b) dňom písomného vyhlásenia mediátora po konzultácii s osobami zúčastnenými na mediácii, že mediácia nebude pokračovať
- c) dňom právoplatnosti rozhodnutia o dočasnom pozastavení činnosti mediátora alebo dňom právoplatnosti rozhodnutia o vyčiarknutí mediátora z registra mediátorov
- d) dňom, keď mediátor odmietol k dohode, ktorá je výsledkom mediácie, pripojiť svoj podpis;
- e) dňom doručenia písomného vyhlásenia osoby zúčastnenej na mediácii adresované mediátorovi, že mediácia je skončená, alebo

Spôsoby ukončenia mediácie

- f) dňom doručenia písomného vyhlásenia jednej z osôb zúčastnených na mediácii adresovaného druhej osobe zúčastnenej na mediácii a mediátorovi, že mediácia je skončená
- g) dňom, keď účastník mediácie spor, ktorý je predmetom mediácie, predložil na rozhodnutie súdu alebo rozhodcovskému orgánu
- h) uplynutím 90 dní v prípade spotrebiteľského sporu, v ostatných prípadoch 6 mesiacov od začatia mediácie, ak si osoby nedohodli dlhšiu dobu, po ktorej uplynutí sa mediácia skončí
- i) dňom smrti alebo vyhlásenia za mŕtveho mediátora alebo niektorého účastníka mediácie, to neplatí, ak mediáciu vykonával mediátor v mediačnom centre
- j) uložením potvrdenia o skončení mediácie v NCRL / ak sa mediácia začala uložením dohody o začatí mediácie v NCRL/

Mediácia a právo

- Mediácia by mala slúžiť k tomu, aby bola vytvorená zmluva (mediačná dohoda).
- Právo slúži k tomu, aby:
 1. garantovalo právnu čistotu, aby neboli porušené medze práva, napr. rozpor s dobrými mravmi
 2. bola naplnená vôľa strán pomocou existujúcich právnych noriem
 3. boli využité princípy, na ktorých sú založené zákony s cieľom sformulovať vlastné záujmy
 4. aby za účelom ochrany účastníkov zmluvného vzťahu bol výsledok kontrolovateľný a vymáhateľný...
- **Nech je v mediácii dosiahnutá akákoľvek dohoda musí obstáť pred zákonom.**

Výhody mediácie

- ✓ Zápis dohody o začatí mediácie a zápis o skončení mediácie **v knihe mediácii**, resp. uložením dohody o začatí mediácie a uložením potvrdenia o skončení mediácie **v NCRL má pre plynutie premlčacích a prekluzívnych lehôt rovnaké právne účinky ako uplatnenie práva na súde**
- ✓ Možnosť výberu mediátora /na rozdiel od súdneho konania/
- ✓ Mediátor nerozhoduje o vine a nevine /vytvára podmienky na nájdenie riešenia prijateľného pre obe strany sporu/
- ✓ Možnosť zmeny dohody na právne vynútiteľný záväzok a to ak je **dohoda**, ktorá je výsledkom mediácie **spísaná formou notárskej zápisnice** resp. **schválená ako zmier pred súdom alebo rozhodcovským orgánom.**

Výhody mediácie

V prípade, že sa už začalo súdne konanie, a spor na podarí urovnať mediáciou, **časť súdnych poplatkov sa vráti** nasledovne:

- a) vo výške **90 %** zaplateného súdneho poplatku, ak účastníci skončia konanie schválením súdneho zmieru do začiatku pojednávania.
- b) po začatí pojednávania, vráti sa im **50 %** zo zaplateného poplatku.
- c) pri vyriešení časti sporu súdnym zmiernom v zmierovacom konaní, vráti sa im **30 %** zo zaplateného poplatku za ďalšie konanie súdu v tejto veci.

Pre osoby v spore môžu byť práve tieto finančne motivujúce možnosti vyplývajúce z právnej úpravy, podnetné pre ich rozhodnutie právnu vec riešiť v mediačnom konaní.

Ďakujeme za pozornosť

